

Юля, сонце і ріка

Михайло Слабошпицький

Юля тоді ще не знала річки.

Вона жила у великому-великому будинку на вулиці великого-великого міста. У місті було повно автобусів, тролейбусів, машин і незнайомих людей.

Незнайомих людей багато було і в будинку. Вони їздили в ліфті, ходили в дворі, вечорами сиділи на лавках біля під'їзду.

Якось Юля побачила по телевізору. велику річку. На берегах її стояли високі-високі дерева. А над нею літали зграї веселих птахів.

Річка пливла кудись у незнаний світ, і з нею пливли білі кораблі.

Юля подивилась-подивилась у телевізор, а тоді заплакала й сказала:

— Я хочу жити біля річки, дивитися на кораблі і махати рукою птахам.

Тато й мама довго не могли її заспокоїти, бо гіркі сльози в Юлі текли й текли, і вона гірко промовляла:

— Я ніколи-ніколи не бачила річки! Тільки в кіно бачила! Я не знайома з жодним птахом... Я щодня дивлюся у вікно, а там — тільки будинки, машини й автобуси...

І тоді тато сказав:

— Ось буде в нас відпустка — поїдемо гуртом до річки.

— Справді? — недовірливо запитала Юля, і сльози враз висохли на її очах.

— Справді,— відповів тато.— Хіба ж я можу тебе обманювати?

— Не можеш.

— Ось так і зробимо! — сказав тато весело, бо, мабуть, і сам зрадив, що так воно буде.

І настав той день, коли вони втрюх з рюкзаками за плечима їхали прудкою електричкою через села й міста, через поля й ліси.

Їхали через тепле літо, що всміхалося до них сонцем із високих небес, пролітало раптовим дощиком, вривалося гарячим подихом у вікна вагонів.

Такого літа Юля ще не знала.

Нарешті вони приїхали на маленьку станцію, де стояли низенькі будиночки і зовсім не такі, як у місті, автобуси. Бо там автобуси великі і неповороткі. А це — начеб іграшкові.

І знову була дорога. Маленький автобусик гурчав через зелений ліс, а йому назустріч махали гілки дерев. Дерев стояли під високим небом, а по ньому в усі боки літали птахи. Вище над птахами, наче хвилі, пропливали хмари.

Коли вони вийшли з автобусика, річка розлилася перед їхніми очима — широка, мовчазна і ще гарніша, ніж та, яку Юля бачила по телевізору. Бо на її хвилях блищало багато маленьких сонечок і погойдувалися хмари.

— Ось тут ми й житимемо цілісінький місяць,— сказав тато і захоплено окинув поглядом водну просторінь.

Вони довго стояли задивлені на річку і слухали пошум дерев.

І день над ними був великий і нескінченний, мов оця ріка. Він ніби починався десь високо в небесах і плив разом з рікою і хмарами в далекий, неозорий світ, про який Юля навіть і не знала, що він там є, бо ніколи його не бачила.

А потім вони поставили посеред зеленого лісу зелений намет.

У верховітті високих дерев прогулювався вітер, і дерева горнулися одне до одного, листок перемовлявся з листком, а їхні голоси глухувато відлунювали в товстелезних стовбурах. І здавалося, що в ті голоси й у той гул услухається велика ріка. Вона навіть перестала текти у далекий світ, зупинилася і завмерла. Та ось на ній озвався протяжним гуком далекий пароплав, і вона знов ожила, хлюпнула в берег хвилями, потекла між високих берегів туди, куди Юля не знає.

Коли після ранішніх туманів з глибини річки на небо вихоплювалося сонце і листя дерев аж тремтіло від пташиного щебеття, Юля випурхувала з намету й бігла до річки вмиватися.

Стоячи на березі, довго дивилася у прозору воду. Бачила, як у ній пропливають маленькі рибки, кумедно ворущачи хвостами, і погойдуються на дні потривожені ними травини.

А по воді вистрибом гуляють сонячні зайчики.

Сонце ж, мов золотий птах, здіймалося вище й вище і завмирало аж до вечора на самісінькім вершечку неба. Звідти йому було видно все: і Юлю, і вигинисту річку, і пароплави на ній, і ліс, і жовтохвостих білок, і колючих їжаків, і настовбурчені вуха зайців, і роботящих мурах, і кумедні голівки грибів...

Юля дивилася на сонце і розуміла, що воно знає найбільше за всіх у світі, бо йому геть усе-усе видно. А ще Юля зрозуміла: сонце потрібне всім-усім, бо невідомо, як би вони й жили без нього. Це ж така радість — дивитися на сонце і слухати на собі його теплий подих! Ні з чим не порівняти ту радість. Навіть з морозивом чи шоколадом. Бо морозиво або шоколад з'їла — і все. І — нема. А сонце — е. Світить, гріє, сміється, навіть весело підморгує інколи.

...Раннього ранку вони від'їздили.

Тато з мамою закінчували розбирати намет.

Юля терла заспані очі й дивилася вниз. Туди, де лежала огорнута голубим туманом ріка. Тихо хлюпали хвилі.

Пологим берегом Юля спустилася до води.

Стояла і прислухалася.

І раптом їй здалось: ріка ледь чутно щось сказала.

Може, щоб Юля приїздила знову?

Маленький автобусик петляв між дерев. Вузька лісова дорога кілька разів вибігала на берег річки.

Юля бачила, як далеко вниз попливли по ній тумани і з-під них виглянула чиста вода. А з неї повільно почав здійматися догори золотий птах сонця.

Вона подумала, що сонце теж їй щось сказало.

Не могло ж воно промовчати на прощання.

Тільки Юля не розчула того за гурчанням мотора.

Може, воно сказало, щоб Юля ніколи не забула ці дні?..